L-ANTIFONA TAL-KUNĊIZZJONI U L-MUŻIĊISTA CARLO DIACONO F'GĦELUQ IL-50 SENA MILL-MEWT TIEGĦU

Mill-Kan. Prep. Jos. Bonello

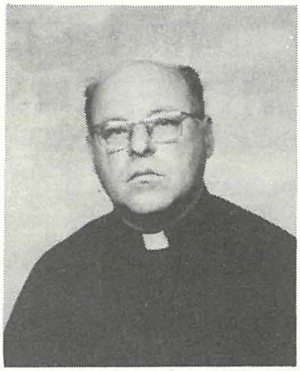

Il-mużiċista Carlo Diacono miet fil-15 ta' Ġunju 1942. Tajjeb għalhekk li din is-sena t'għeluq il-50 sena mill-mewt tiegħu nfakkru lil dan il-kbir kompożitur Malti u ngħidu xi ħaġa fuq il-famuża Antifona tal-Kunċizzjoni 'HODIE EGRESSA EST', waħda mill-isbaħ xogħlijiet tiegħu, li aħna l-Bormliżi tant nieħdu pjaċir nisimgħu fil-ġranet tal-festa tagħna.

Kompożitur Kbir

Carlo Diacono kien mużiċista magħruf ma' Malta kollha, tgħallem u studja għand il-Bormliż Paolino Vassallo, kien Surmast Direttur tal-Banda Beland taż-Żejtun (il-Banda li kien waqqaf missieru Orazio) u kien ukoll id-Direttur tal-Banda San Ġorġ ta' Bormla meta kiteb l-innu kbir tiegħu "A MARIA IMMACOLATA".

Ħallielna għadd immens ta' mużika sagra, lirika u profana; kiteb sinfoniji, Overtures, Preludji, mużika polifonika, innijiet, antifoni, 45 quddiesa kantata u madwar 22 quddiesa tal-mejtin, barra għadd kbir ta' għosrien, marċi, romanzi u xogħlijiet għall-pjanu. F'Mejju tal-1918 Diacono ippreżenta l-opra tiegħu "ALPINO" fit-Teatru Rjal. Is-suċċess ta' din l-opra kien immens.

Il-mużika tiegħu indaqqet f'Ruma, fi New York, fil-Kajr u fl-Ingilterra. Wieħed mill-aqwa trijonfi tiegħu kien meta fis-Silver Jubilee tar-Re Ġorġ V idderieġa

CARMELO CORTIS

IRONMONGERY

FURNITURE & FRAME MAKER

5, Block 2, St. Paul's Church Area,

Cospicua.

Tel: 820246

35 Banda f'daqqa fil-Main Guard u fuq Kastilja fil-Belt Valletta. Fis-sena 1923 laħaq Maestro di Cappella tal-Kattidral ta' Malta meta nxteħet b'ruħu u ġismu għal mużika sagra skond il-Motu proprju tal-Papa Piju X u rnexxielu jagħtina mużika sabiħa u fl-istess ħin addattata għall-funzjonijiet tal-Liturġija. Wara laħaq ukoll Maestro di Cappella ta' Bormla, l-Isla, il-Birgu, iż-Żejtun, Ħaż-Żebbuġ u diversi Parroċċi oħra.

Mro. Carlo Diacono (1876-1942), li kien ukoll wieħed mis-Surmastrijiet tal-Banda ta' Bormla.

Diacono li twieled iż-Żejtun fl-1 ta' April 1876, miet f'Ħal-Lija fl-aqwa tal-gwerra fil-15 ta' Ġunju 1942 u jinsab midfun fiċ-Ċimiterju ta' San Girgor iż-Żejtun.

Il-Mużika Sagra fi Żmien Diacono

Fi żmien Diacono la kien hawn Radju, la T.V. u lanqas Cassettes, xejn. Jekk kont trid tisma' l-mużika kont trid tmur il-knisja fil-festa, jew it-teatru li kien iffrekwentat biss mis-sinjuri. Il-poplu kellu biss il-knisja, għalhekk f'dan iż-żmien il-knejjes kienu jkunu fgati bin-nies għax il-mużika sagra kienet ferm popolari. Diversi mużiċisti tat-Teatru Rjal kienu jieħdu sehem fl-Orkestri tal-Knejjes tagħna mmexxija mis-Surmastrijiet Diacono, Vassallo, Bugeja, Nani, Camilleri u oħrajn. Il-Pika kbira kienet bejn Bugeja u Nani. Diversi Parroċċi kienu ma' Nani u oħrajn ma' Bugeja. Għadd ta' Bormliżi kienu jistennew lil Bugeja lejliet il-Kunċizzjoni fis-Suq il-Qadim (Pjazza Paolino Vassallo) biex jitilgħu miegħu u jwassluh sal-Parroċċa.

Iżda l-mużika ta' Bugeja u Nani ma tantx kienet addattata għal-Liturġija, kienet wisq profana u operistika, ħafna riedu riforma. Il-Papa Piju X kien diġà ħareġ il-Motu Proprju dwar ir-Riforma tal-Mużika fil-Knejjes, iżda din ir-Riforma ma ntgħoġbotx mill-maġġoranza tal-Maltin. Robbie Mifsud Bonnici jgħidilna "Is-Surmast Vassallo u l-mużiċisti l-oħra darba fost l-oħrajn ħtiġilhom jissakkru fuq l-Orgni għax in-nies għamlet għalihom billi ma daqqewx, ta' dan, garawhom il-ġebel minn fuq il-bjut".

Riforma fil-Mużika Sagra

Kien Paolino Vassallo, u warajh Carlo Diacono li ta' Kattoliċi prattikanti, ħassew il-bżonn li għandhom ikunu ta' eżempju għal sħabhom mużiċisti oħra. Kienu minn ta' l-ewwel li bdew jiktbu mużika sagra skond kif ried il-Papa

Piju X fil-Motu proprju tal-Knisja, iżda sabu oppożizzjoni kbira. L-irjus saħnu żżejjed tant li f'Jannar 1907 l-Isqof ħareġ Ċirkolari fejn ordna li l-mużika stil profan, mimlija tendenzi teatrali ma tinstemax aktar fil-knejjes. L-Isqof iżda għamilha ċara li l-Papa ma qalx li mużika fil-knejjes ma tindaqqx, iżda biss li tkun xierqa għat-tempju t'Alla u mhux ħafna bċejjeċ teatrali jaqilbuhom f'Salmi, Antifoni u f'Tantum Ergi. Min-naħa tal-partitarji ta' Nani u Bugeja l-oppożizzjoni kienet kbira, iżda Diacono beda jikteb skond ir-regolamenti maħsubin mill-Papa Piju X u malajr il-mużika tiegħu bdiet tiġi apprezzata tant li fi ftit taż-żmien laħaq Maestro di Cappella f'ħafna Parroċċi ta' Malta.

L-Antifona tal-Kunċizzjoni

L-Antifona 'HODIE EGRESSA EST' hija waħda mill-isbaħ xogħlijiet ta' Carlo Diacono: inkitbet fis-sena 1923 meta kien Maestro di Cappella tal-Kolleġġjata tagħna. Il-kliem tagħha bil-Latin huma:

Hodie Egressa Est Virga De Radice Jesse
Hodie Sine ulla Peccati Labe Concepta Est Maria
Hodie Contritum Est Ab Ea Caput Serpentis Antiqui
Alleluia, Alleluia.

Li bil-Malti jfisser:

Illum Feġġet ir-Rimja mill-fergħa ta' Jesse
Illum Marija Ġiet Imnissla Mingħajr Ebda Tebgħa Ta' Dnub
Illum Ġiet Misħuqa Minn Marija Ras Is-Serpent
Alleluia, Alleluia.

Din l-Antifona titkanta fil-festa tagħna lejliet il-Kunċizzjoni waqt it-Translazzjoni u anke fit-8 ta' Diċembru fil-għodu wara l-Quddiesa Kantata u meta tidħol il-Vara fil-knisja. Aħna l-Maltin inħobbu ħafna l-Antifona tant li kull pajjiż għandu l-Antifona tiegħu. Infatti jgħidilna Joe Vella Bondin "Fil-Liturġija ta' festa Maltija il-biċċa mużika ewlenija li tradizjonalment tidentifika minn dik ta' raħal u ieħor hija l-Antifona, u Maestri di Cappella għalhekk dejjem tawha importanza partikolari bir-riżultat li ħafna minn dawn l-Antifona huma kreazzjoni melodjużi mill-aqwa".

Hekk hija l-Antifona tagħna, verament "Kreazjoni Melodjuża mill-Aqwa" li aħna l-Bormliżi tant nieħdu pjaċir nisimgħuha fil-ġranet tal-festa, l-aktar meta l-Vara tant devota u sabiħa tal-Kunċizzjoni tidħol fil-knisja nhar it-8 ta' Diċembru ta' kull sena.

Antifoni sbieħ oħra li kiteb Diacono huma "Vade Anania" għall-Kattidral, "Ingresso Zacharia" għal San Ġwann il-Belt, "In Sepulchrum" (1924) għal Ħaż-Żubbuġ u "Prudens et Vigilans" (1926) għaż–Żejtun.

Riferenzi:-
1. Carlo Diacono Studju ta' Joseph Vella Bondin, Programm Banda Beland 1992.
2. Robert Mifsud Bonnici "Mużicisti w Kompożituri Maltin."
3. Arkivju Parroċċa Żejtun Lib. Bapt. XX fol 91
4. Arkivji Kurja Floriana.
5. Arkivji Banda San Ġorġ Bormla.
6. Programm Maria Immakulata Bormla 1989 Pag. 52.

CARMELO GAUCI LTD.

IMPORTERS OF ALL KINDS OF TIMBER, PLYWOOD, BLOCKBOARD, CHIPBOARD, HARDBOARD, LAMINATED PLASTICS, HARDWARE, WOODWORKING & ALUMINIUM MACHINES.

"CARGA"
New Street, off Qormi Road,
St. Venera - MALTA.

Tel: 445717 / 443861
Telex: 712 ICUAG MW
Cables: ICUAG - MALTA.

Ray's Jewellery Ltd.

WHOLESALE & RETAIL

MANUFACTURES & SPECIALISTS IN
CENTRIFUGAL JEWELLERY CASTING & MOULD MAKERS
336, ZABBAR ROAD, FGURA.
TEL: 802130